

Савінова Наталія,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри соціальної роботи,
педагогіки та логопедії,
Чорноморський національний
університет імені Петра Могили,
м.Миколаїв.
Берегова Марія,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи,
педагогіки та логопедії,
Чорноморський національний
університет імені Петра Могили,
м.Миколаїв.

СУЧАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ЦИФРОВИЙ ПРОСТІР ПРАКТИЧНОЇ ЛОГОПЕДІЇ В ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ

Розглядаються особливості використання сучасного інформаційного та цифрового простору в системі професійної підготовки майбутніх логопедів. Акцент зроблено на ролі цифрових технологій як важливого ресурсу для практико-орієнтованого навчання, що забезпечує розвиток професійних компетентностей, формування готовності до застосування інноваційних методів у корекційно-логопедичній діяльності. Проаналізовано різноманітні цифрові інструменти й платформи, що використовуються в освітньому процесі, а також висвітлено переваги й потенційні труднощі цифровізації логопедичної освіти.

Ключові слова: українська логопедія, підготовка майбутніх логопедів, інформаційний простір, цифровий простір, практико-орієнтована підготовка.

The article explores the features of using modern information and digital space in the system of professional training for future speech therapists. Emphasis is placed on the role of digital technologies as an important resource for practice-oriented learning, which facilitates the development of professional competencies and the formation of readiness to apply innovative methods in corrective and speech therapy practice. Various digital tools and platforms used in the educational process are analyzed, and the advantages and

potential challenges of digitalizing speech therapy education are highlighted.

Key words: *Ukrainian speech therapy, training of future speech therapists, information space, digital space, practice-oriented training.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку логопедії зумовлюють необхідність впровадження інноваційних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців. У контексті цифрової трансформації освітнього простору особливого значення набуває використання інформаційних та цифрових технологій у процесі формування професійної компетентності майбутніх логопедів. Водночас, незважаючи на стрімкий розвиток цифрових засобів навчання, у системі логопедичної освіти ще недостатньо сформовані ефективні механізми інтеграції таких ресурсів у практико-орієнтовану підготовку. Це зумовлює потребу у науковому аналізі можливостей і викликів цифрового середовища в підготовці майбутніх логопедів, визначенні перспектив його ефективного використання у формуванні фахових компетентностей здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти підготовки висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців спеціальної та інклюзивної освіти висвітлено у роботах українських вчених (К. Карпенко, О. Мартинчук, С. Миронова, Н. Пахомова, Н. Савінова, Д. Супрун, С. Чупахіна, М. Шеремет та ін.).

У своїх дослідженнях науковці (М. Шеремет, Д. Супрун та ін.) акцентують увагу на тому, що «процес підготовки майбутніх фахівців спеціальної освіти має здійснюватись у новій особистісно-орієнтованій парадигмі», яка сприятиме розвитку професійно значущих особистісних якостей та буде зорієнтована на формування професійної компетентності. Під останньою розуміється система професійних навичок, які дають змогу досягти професійного успіху, до них відноситься професійна культура спілкування, професійна рефлексія, самоуправління та управління професійною діяльністю тощо [3].

Н. Савінова, К. Карпенко в своїх дослідженнях підкреслюють, що сучасні роботодавці зацікавлені у фахівцях, спроможних розв'язати будь-яку складну проблему, готових до творчості та інновацій, які здатні швидко вчитися та

адаптуватись до нових умов, а також у тих, хто володіє цифровими й технологічними навичками [2].

Н. Пахомова зазначає, що «Використання інноваційних технологій у корекційній роботі з дітьми із особливими освітніми потребами сприяє підвищенню ефективності навчального процесу та розвитку мовленнєвих навичок» [1].

Мета статті. Охарактеризувати сучасний інформаційний та цифровий простір практичної логопедії в практико-орієнтованій підготовці майбутніх логопедів.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі, де цифрові технології стрімко змінюють усі сфери життя, освітній процес також зазнає значних трансформацій. Особливо це помітно у сфері підготовки логопедів — фахівців, які працюють із мовленнєвими порушеннями, часто в дуже чутливих і складних умовах. Саме тому питання інтеграції цифрових технологій у професійну підготовку майбутніх логопедів набуває особливої актуальності.

Цифровий та інформаційний простір сучасної логопедії — це сукупність сучасних комунікаційних і технологічних засобів, що забезпечують доступ до традиційних та сучасних логопедичних методик, інструментів і практик. Він достатньо різноманітний і включає:

- електронні освітні платформи (Moodle, Zoom, Google Classroom, Prometheus тощо),
- спеціалізовані онлайн-платформи для логопедів («Логошкола», «Дефектолог»),
- онлайн-курси з теорії логопедії та формування практичних навичок,
- мультимедійні навчальні комплекси (інтерактивні комплекси Briolight, інтерактивне логопедичне дзеркало MENTAL, логопедичні програми від Dixi Education, комплекти для змішаного навчання з ActivInspire та ClassFlow),
- навчально-програмні комплекси (Адаптація-Лого, Speech Viewer, Palatometer),
- мультимедійні засоби — відеоматеріали, презентації, логопедичні мультики;

- спеціалізовані логопедичні програми та логотренажери («Діагност+», «Домашній Логопед-Intellect»)
- мобільні та комп'ютерні додатки для дітей з порушеннями мовлення («Розвивалки», «Говоримо разом», «Балакунчик»),
- інтерактивні тести, діагностичні онлайн-опитувальники та цифрові тренажери для автоматизації звуків,
- бази логопедичних карт, відеоматеріалів, навчальних кейсів.

Приклади цифрових інструментів, які ми використовуємо під час практико-орієнтованої підготовки майбутніх логопедів до роботи:

- Інтерактивні комплекси Briolight.
- Quizlet — для створення інтерактивних термінологічних карток.
- Canva — для оформлення методичних матеріалів.
- Zoom/Google Meet — для проведення дистанційних занять.

Набувають популярності українські мультимедійні навчальні комплекси для логопедів:

- "Логопедія з Веселкою" — мультимедійний навчальний комплекс для розвитку мовлення у дітей дошкільного віку. Містить інтерактивні вправи, ігри та відео.
- "Світ звуків" — серія програм для автоматизації вимови звуків, адаптована для української мови.
- "Мовленнєва скарбничка" — електронний посібник з вправами на розвиток фонематичного слуху та артикуляції.
- "Логопедична абетка" — інтерактивна програма, що допомагає дітям засвоїти українську абетку та покращити звукову вимову.
- "Розмовляйко" — комплекс вправ і ігор, які стимулюють мовленнєвий розвиток у дітей із порушеннями мовлення.

Практико-орієнтована підготовка студентів передбачає безпосереднє залучення їх до роботи в умовах, наближених до реальних. У цьому контексті цифрові технології відіграють роль не лише допоміжного засобу, а й ключового компонента формування професійних компетентностей.

Сучасний цифровий простір уможливорює такі форми навчання:

- віртуальні симуляції занять з дітьми з особливими освітніми потребами та тяжкими порушеннями мовлення;
- аналіз відеореєстрацій із логопедичної практики;
- спілкування з практикуючими фахівцями у форматі відеоконференцій;
- дистанційне проходження педагогічної практики у логопедичних центрах;
- створення власних електронних методичних матеріалів;
- застосування інтерактивних інструментів для діагностики мовленнєвих порушень.

Слід зазначити, що використання цифрових ресурсів сприяє індивідуалізації навчання, розвитку креативного підходу до побудови корекційної роботи, а також формуванню цифрової грамотності, що є необхідною складовою професійного профілю сучасного логопеда.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Цифровий простір у логопедії — це не просто технічне середовище, це цілісна система, яка включає електронні освітні платформи, онлайн-сервіси, спеціалізовані логопедичні додатки, відеоматеріали, інтерактивні методики та інструменти дистанційної практики.

Практико-орієнтована підготовка логопедів неможлива без залучення таких технологій. Вони дозволяють студентам застосовувати отримані знання на практиці, розвивати індивідуальні професійні навички, а також формувати цифрову компетентність — якість, без якої сучасний логопед не може бути успішним у своїй діяльності.

Варто зазначити й освітню гнучкість: студенти можуть навчатися у зручному темпі, мати доступ до навчальних ресурсів незалежно від місця перебування, отримувати консультації від викладачів та наставників у цифровому форматі.

Інтеграція цифрових технологій в освіту логопедів дозволяє значно підвищити якість підготовки фахівців, робить освітній процес більш гнучким, сучасним та ефективним. Практико-орієнтований підхід у поєднанні з цифровими засобами

створює передумови для успішної професійної реалізації майбутніх логопедів в умовах новітніх викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пахомова Н.Г., Губарь О.Г. (2020) Особливості надання корекційно-розвиткових послуг підліткам з дизартрією в умовах логопедичного кабінету. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) Випуск 16 Том 1 <https://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom12020/pahomova-ng-gubar-og-osoblivosti-nadannja-korekciynorozvitkovih-poslug-pidlitkam-z-dizartrijeju.html>
2. Савінова, Н. В. & Карпенко, К. М. (2023) Освітня цифрова трансформація: реалії впровадження цифрових технологій у професійній підготовці вчителів-логопедів. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції: Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи*, 329-331.
3. Шеремет, М. К., Супрун, Д. М. & Кондукова, С. В. (2020). Професійна підготовка фахівців спеціальної освіти в умовах сьогодення. *Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 6–10.

УДК 376-056.313:81'234

Саєнко Тетяна,
доктор філософії у галузі спеціальної
освіти, старший викладач кафедри
педагогіки та методик навчання,
Хортицька національна академія,
м. Запоріжжя

ДИЗОНТОГЕНЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

У статті представлено дизонтогенетичні особливості комунікативно-мовленнєвого розвитку у дітей з синдромом Дауна. Встановлено вплив порушень психомоторної сфери на формування компонентів мовленнєвої системи. Визначено послідовність етапів формування мовленнєвих навичок у дітей з синдромом Дауна.

Ключові слова: синдром Дауна, мовленнєвий дизонтогенез, комунікативно-